



Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntö 7.12.2020 VN/5326/2020-MMM-4

Kansallinen vesihuoltouudistuksen visio ja sen toimeenpano-ohjelman luonnos

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Lounais-Suomen aluehallintovirastolta lausuntoa kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta. Vesihuoltouudistuksen tavoitteena on varmistaa turvallinen ja toimintavarma vesihuolto ja edistää toimialan energiatehokkuutta, uuden teknologian käyttöönottoa ja toimialan digitalisoitumista. Ohjelmaluonnoksessa on etsitty keinoja vesihuollon toimintavarmuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä toimialan uudistamiseksi.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat - vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Ohjelmassa on esitetty vesihuoltouudistuksen tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Ohjelma kaipaisi hieman enemmän konkretiaa. Toimenpiteiden yhteydessä on määritelty vastuutahot, mutta kaikilta osin ei kuitenkaan käy selville mitkä olisivat ne kunkin tahon konkreettiset toimenpiteet, joilla ohjelman tavoitteita edistettäisiin.

a) Vesihuoltolainsäädännön uudistus vaiheittain

Vesihuoltolainsäädännön uudistaminen ja kehittäminen on kannatettavaa. Eri hallinnonalojen lainsäädännössä on samoihin asioihin liittyviä vaatimuksia ja eri laeissa saatetaan samoista tai saman tyyppisistä asioista käyttää eri termejä. Tästä esimerkkinä voidaan mainita vesihuoltolaissa määritelty vesihuoltolaitoksen toiminta-alue ja talousvesilainsäädännössä määritelty talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue. Ohjelmassa on myös käytetty vesihuoltolaitosten jaottelua eri kokoluokkiin ja tämä taas poikkeaa talousvesilainsäädännön jaottelusta vettä toimittavien laitosten kokoluokittelusta. Hallinnonalojen yhteistyö lainsäädännön kehittämisessä on siis hyvin tarpeellista, jotta voidaan varmistaa, että eri viranomaiset puhuvat yhteistä kieltä ja ymmärtävät mitä toinen viranomainen käyttämillään käsitteillä tarkoittaa. Myös valvonnan kohteiden kannalta lainsäädännön

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
kirjaamo.lounais@avi.fi

www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22
20801 Turku

kehittäminen, termien yhtenäistäminen ja lainsäädännön asettamien vaatimusten yhteensovittaminen on tärkeää, jotta heille olisi selkeämpää mitä velvoitteita heille on asetettu miltäkin taholta.

b) Hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönotto

Ohjelmassa esitetään otettavaksi käyttöön AFRY Finland Oy:n laatimat hyvän vesihuollon kriteerit ja liitettäväksi tähän elintarvikealan yrityksiä arvioivan Oiva-järjestelmän tyyppinen hymynaama-tarkastelu. Hymynaamasta voi veden käyttäjä nopeasti todeta miten vesihuoltolaitos suoriutuu tehtävästään mutta toisaalta veden käyttäjä ei voi valita talousvetensä toimittajaa kuten hän voi valita hymynaaman perusteella esimerkiksi ravintolan, johon menee. Veden käyttäjälle voisi myös syntyä virheellinen käsitys siitä, että hänen saamansa talousvesi on huonoa, vaikka totinen hymynaama ei johtuisikaan veden huonosta laadusta vaan joistakin muista kriteereistä. Jos hymynaama otetaan käyttöön, on tarkoin harkittava, mitkä yksittäiset tekijät ja kriteerit lopulliseen tulokseen vaikuttavat ja miten. Ohjelmassa ei esitetä tahoja, joka arvioisi kriteerien perusteella minkä arvosanan vesihuoltolaitos saisi. Tähän olisi ollut hyvä ottaa kantaa jo tässä vaiheessa.

d) Alueellisen yhteistyön kehittäminen

Yhteistyön lisääminen ja sen kehittäminen on kannatettava asia. Ohjelmassa esitetään eri yhteistyön muotoja vesihuollon kehittämiseksi ja todetaan, että ELY-keskus ja kunnan terveydensuojeluviranomainen voivat osaltaan edistää tiiviimpää keskustelu- ja suunnittelu-yhteistyötä esimerkiksi tukemalla alueellista yhteistyötä sekä yhteistyö- ja palveluverkostojen muodostamista. Tämä kohta kaipaisi myös konkretiaa. Ohjelmassa olisi hyvä esittää esimerkki tai ehdotus, miten alueellista yhteistyön tukemista pitäisi tai voisi tehdä.

e) Pitkäjänteinen investointisuunnittelu ja vesihuollon kehittäminen

Ohjelmassa esitetään, että osana vesihuoltolain tarkistamista selvitetään mahdollisuudet vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimisveloitteen palauttamiseen. Aluehallintovirasto pitää vesihuollon kehittämissuunnitelman pakollisuutta hyvänä, koska tällöin tulee varmistettua, että kunnan muihinkin suunnitelmiin ja toimintoihin vaikuttava suunnitelma tulee tehtyä ja vesihuollon kehittäminen voidaan helpommin ottaa huomioon osana kunnan kaikkea suunnittelua.

f) Kohdennettua neuvontaa apua tarvitseville vesihuoltolaitoksille ja kunnille

Ohjelmassa todetaan, että osa vesihuoltolaitoksista tarvitsee ulkopuolista apua toimintansa laadun parantamiseen ja palvelujen turvaamiseen. Toimenpiteenä ehdotetaan, että apua tarvitsevat vesihuoltolaitokset kartoitettaisiin esimerkiksi ELY-keskuksen ja terveydensuojeluviranomaisen yhteistyönä vesihuoltolaitosten auditointia ja hyvän vesihuollon kriteerejä hyväksi käyttäen. Aluehallintovirasto toteaa, että kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu talousveden viranomaisvalvonta ja talousvettä toimittavien laitosten suunnitelmalliset tarkastukset sen varmistamiseksi, että laitos toimittaa asiakkailleen terveydelliset laatuvaatimukset täyttävää vettä. Viranomaiselle tulee hyvä käsitys jo valvontatyönsä perusteella vesilaitosten toiminnasta ja mahdollisista puutteista ja siitä, mitkä talousvettä toimittavat laitokset voivat tarvita tukea. Auditointityyppinen toiminta ei sen sijaan kuulu viranomaisen tehtäviin eikä viranomaisilla on varattu siihen resursseja. Kuitenkin

ELY-keskuksen ja kunnan terveysuojeluviranomaisen yhteistyö vesihuoltolaitosten tukemisessa ja sen kehittämisessä on hyvin kannatettavaa mutta se pitäisi toteuttaa normaalin valvontatyön puitteissa.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikön päällikkö

Jani Soini

Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja

Erja Alanen

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 000
kirjaamo.lounais@avi.fi

www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22
20801 Turku

Tämä asiakirja LSAVI/11746/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/11746/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Soini Jani 08.02.2021 16:46

Esittelijä Alanen Erja 08.02.2021 15:48